

ABAU - 2023

CONVOCATORIA ORDINARIA

CRITERIOS DE AVALIACIÓN

LINGUA GALEGA E LITERATURA II

(Cód. 02)

SÓ CORRIXIMOS AS CATRO PRIMEIRAS PREGUNTAS CONTESTADAS (e non riscadas). Se alguén contesta a 4.1 e a 4.2., só se corruxirá a primeira opción respondida.

Pregunta 1. Comprensión do texto de Rexina Vega.

1.1. (0,5 puntos)

Tema do texto: valórase que o alumnado sexa quen de captar a esencia da temática do texto.

1.2. (1 punto).

0,25 puntos cada palabra / expresión adecuadamente definida.

1.3. (1 punto).

0,25 por cada conector ben identificado (Con todo; Porque; Pero).

0,25 por cada conector ben analizado.

Exemplos:

- Con todo = opositivo (porén, non obstante, etc)
- Porque = causal (así pois, por iso, etc)

Pregunta 2. Producción textual (sobre o texto de Rexina Vega) (2,5 puntos).

Acéptase que traten das súas preferencias persoais, así como das que manifesta a autora do texto.

Valórase a capacidade para producir un texto de opinión coherente, ben estruturado, adecuado á situación comunicativa e correcto ortográfica e gramaticalmente.

Os **2,5 puntos** desagregaranse do seguinte xeito:

1. Construción textual (contido e estrutura). Coherencia. 1 PUNTO.

Valórase:

- 1.a) A adecuada selección da información, coa presenza da **información pertinente e necesaria** para que o texto sexa cabalmente comprendido, evitando tanto a súa excesiva previsibilidade (clixés, estereotipos, lugares comúns), como a “orixinalidade gratuíta”. Débense evitar as paráfrases do texto.
- 1.b) A coherencia discursiva: a sucesión de enunciados do texto debe presentar asemade **continuidade temática e progresión informativa**, así como non introducir contradicións. O adecuado emprego dos signos de **puntuación**.
- 1.c) A organización da información e a súa **división clara en parágrafos** (exemplo: introdución, desenvolvemento, conclusións).
- 1.d) Uso pertinente de diversidade de **conectores**.

2. Adecuación léxico-gramatical e cohesión. 0,75 PUNTOS.

Valórase a capacidade de construción de textos adecuados á situación (formal) en que estes se producen. Requírese un apropiado manexo dos rexistros da lingua, tanto nas escollas lexicais como no emprego das construcións gramaticais. Deben evitarse tanto os trazos propios da oralidade (coloquialismos) e dos textos espontáneos e non planificados, como os que amosan un requintamento afectado, así como as palabras comodín. Bo manexo dos recursos cohesivos, tanto gramaticais como léxicos, é dicir, evitar as repeticións mediante o emprego dos procedementos de cohesión (gramaticais e léxico-semánticos).

3. Corrección lingüística. 0,75 PUNTOS. Débense aplicar os mesmos criterios que na valoración lingüística xeral.

Observación: No caso de textos cunha extensión manifestamente menor á solicitada, ao punto de dificultar a súa avaliación de acordo cos criterios expostos, esta circunstancia dará lugar a unha diminución proporcionada da valoración global da pregunta. Non se considerarán os textos (ou partes deles) que carezan da necesaria pertinencia con relación ao tema proposto.

Pregunta 3. Funcionamento da lingua (sobre o texto de Rexina Vega).

3.1. (1 punto). 0,25 por cada “que” ben identificado (0,15 por clase de palabra + 0,1 por función sintáctica).

Que (líña 2): pronome relativo. CI*. Introduce unha cláusula de relativo / subordinada adxectiva.

*NOM. de fr. nom., a cal sería TERMO da fr. prep. que funciona como CI.

Que (líña 2): pronome relativo. Sux. Introduce unha cláusula de relativo / subordinada adxectiva.

Que (líña 8): pronome relativo. CD. Introduce unha cláusula de relativo / subordinada adxectiva.

Que (líña 17): conxunción. Nexo. Introduce unha cláusula subordinada substantiva / completiva.

3.2. (1 punto). 0,1 cada palabra correcta.

Como a pregunta é moi aberta, admitimos tanto hipónimos (dormitorio, cociña, baño... / andoriña, pasallás, gaivota... / peteiro, á, pluma, pata, ollo, ...), como cohipónimos (piso, apartamento, chalé... / insectos, anfibios...); pero só palabras aceptadas no galego normativo.

3.3. (0,5 puntos). 0,25 cada perífrase ben identificada. Canto ao tipo e valor, é suficiente con que demostren que comprenden o significado que achega a perífrase.

Exemplo: Estamos construíndo: Aspectual imperfectiva, central, media, durativa, acción non acabada...

Pregunta 4. Lingua e sociedade (2,5 puntos).

4.1.

1 punto cada tipo de forma non normativa localizada (teñen que ser de distinto tipo). Exs.:

- Dialectalismos, como *vrau* (pola terminación).
- Castelanismos, como *tuvemos*, *limpiando*, *plaias*, *metíamolos*, *enterrábamolas*, *parábamos*, *aiuntamento*, *papelera*, *iba*, *decir*, *tiñades*.
- Coloquialismos ou vulgarismos, como *pasao*, *pa*, *extinción*, *costrución*, *vrau* (pola elisión vocálica).

0,5 pola explicación: abonda con que indiquen que non se admiten porque son consideradas dialectalismos, castelanismos ou coloquialismos e que expliquen estes fenómenos.

Posible explicación:

A variedade estándar ou normativa é creada para servir como “vehículo expresivo común e válido para todo o pobo galego”, tal como se recolle nas propias normas. Con este fin ha de ser continuadora da lingua falada pola comunidade, pero evitando dependencias do castelán (castelanismos). Das diferentes alternativas dialectais, escóllense aquelas con máis extensión xeográfica e demográfica.

fica, así como as que contan con tradición literaria. Dado que se trata dunha variedade destinada ao rexistro formal, tamén quedan fóra dela os coloquialismos de calquera tipo.

4.2.

1, 5 puntos: Cómpre que o alumnado defina os conceptos de estereotipo e prexuízo baseándose na viñeta:

1 punto: Se é quen de explicar a relación deste prexuízo co proceso de normalización lingüística.

PREGUNTA 5. Educación literaria (2,5 puntos):

Breve contextualización histórica (1 punto):

Cada característica literaria ben indicada 0,5 puntos (total **1 punto**).

Exs.:

- Neste poema observamos unha das liñas temáticas fundamentais na poesía de Cabanillas, como herdeiro de Curros: a cívico-social. De feito, este poema constitúe o Himno do movemento agrario citado e, como tal, anima os galegos a loitar contra os caciques. Anímaos á rebelión, a liberarse da escravitude dos foros.
- A nivel formal, neste poema encontramos unha métrica e rima tradicional, que predomina na obra do autor, continuísta da poesía do Rexurdimento.

Outros dous poetas desta mesma época pero de movementos literarios distintos e breve explicación (0,25 puntos cada un). Se só indican os nomes de dous poetas, 0,15 por cada un.

Exemplos:

- Antonio Noriega Varela. Poesía tradicional, con temática paisaxística e costumista. Pon en valor nos seus poemas os elementos máis humildes da natureza.
- Amado Carballo. Vangarda (hilozoísmo). A diferenza de Cabanillas, non se centra na temática social, senón que crea poemas impresionistas coa natureza personificada como centro.
- Manuel Antonio. Vangarda plena. Poesía moi distinta á de Cabanillas, tanto na forma (versolibrismo), como no contido (interpretación da paisaxe -o mar- desde un enfoque novo, moi persoal).

PREGUNTA 6. Educación literaria (2,5 puntos):

- Contextualización na época (0,5 puntos) e movemento literario (0,5)
- Dúas características (0,5 cada unha).

Exemplos:

- Ruptura da acción lineal, como se aprecia neste texto cando o narrador, a raíz da palabra “urano”, pensa en preguntarllo ao seu pai e pasa a falar deste, para retomar o fío do discurso máis adiante.
- Este fragmento está próximo a técnica narrativa experimental do monólogo interior, pois un narrador en primeira persoa vai contando os seus pensamentos de xeito desorganizado, con desviacións a raíz de diferentes asociación de ideas, como ocorre no caso do “urano”.
- Mestura desacougante entre a realidade e o mundo onírico, que se manifesta neste fragmento no estado obsesivo do narrador protagonista, que se sente perseguido, polos “ollos de urano” das mulleres beatas e polo seu pai. Contribúen á sensación onírica o “fedor a chinches”, que asocia ao pai, ou o suor “vermello”. Tamén crea esta sensación de irrealidade a unión de elementos aparentemente inconexos, como o gusto do protagonista polas roupas íntimas de muller coa chuvia persistente, de “máis dunha semana”, ou a amputación dun dedo.
- Ambientación en espazos urbanos, sen concretar localizacións: neste fragmento fálase explicitamente da cidade, unha cidade calquera, e a acción sitúase nesta e no interior dunha habitación (que imaxinamos dun edificio).
- Presenza de situacións violentas, que vemos neste fragmento na “amputación dun dedo” ou no “suor vermello” (que remite ao sangue). Incluso a “ollada de urano” de Eusebia Cons e o resto de beatas resulta moi agresiva para o narrador protagonista. Ademais este tamén transmite unha relación co seu pai moi negativa, obsesiva, dura e tensa (séntese ameazado por el).
- Narrador en primeira persoa protagonista: pronome “me”, verbos en primeira persoa, posesivos de primeira persoa...

- Dous autores e obras representativas: 0,25 cada un.

Aceptamos calquera do período denominado Nova Narrativa (entre 1954 e 1969, ou incluso ata 1980): Carlos Casares, María Xosé Queizán, Camilo Gonsar...

CORRECCIÓN LINGÜÍSTICA

Ademais dos contidos de cada pregunta, tamén se terá en conta a corrección lingüística do exame, que se aplicará a todas as preguntas, **excepto a 2**. Polo tanto, sobre a cualificación global poderase descontar **ata un máximo de 2 puntos por erros**. Estes poderán ser:

—**Moi graves**: Desconto **0’2 puntos c/u**. Solucións alleas ao sistema lingüístico do galego (tempos compostos, mala colocación dos clíticos...).

—**Graves**: Desconto **0’1 puntos c/u**. Solucións ortográficas contrarias á norma lingüística (b/v, h, y), acentuación diacrítica...

—**Leves**: Desconto **0'05 puntos c/u**. Solucións galegas alleas ao estándar vixente. Acentuación non diacrítica. Contraccións non realizadas.

IMPORTANTE: Na liña de “iluminar” ben os exames e co fin de facilitar o proceso de revisión, recoméndase marcar as faltas de ortografía localizadas de acordo coa seguinte convención:

- Faltas **leves**: subliñadas. Exs.: corazon, silla, hasta.

- Faltas **graves**: rodeadas cun círculo/óvalo. Exs.:

pe

- Faltas **moi graves**: inseridas nun rectángulo. Exs.:

He comido

Te botarei de menos